

Vzpomínky Františka Ruska na ak. malíře Vlastimila Martináka

Je známo, že lidové školy umění oproti školám základním poskytly svým žákům vysoce profesionální vedení a mnohem širší prostor k seberealizaci. Výtvarný obor ve Studénce reprezentoval a osobně vedl akademický malíř Vlastimil Martinák.

Působil na nás laskavým, ale přísným dojmem. Na svých hodinách vyžadoval klid a soustředění, neplechu nestrpěl. Byla to nutnost, bylo toho velmi mnoho, co nám chtěl poskytnout.

Procházel učebnou, radil, pomáhal a přednášel o teorii, technikách a historii výtvarného umění. Zmiňoval se o významných výtvarnících, jejich životě a díle. Postupně v nás utvářel a všestranně formoval vztah k umění, ke krajině, ale také k sobě navzájem.

Základem každé práce byla kresba, výstižná skica poskytující představu, kam bude dílo směřovat. Používali jsme pestrou paletu výtvarných technik. Tuší počínaje přes uhel přírodní i umělý, barevnou hlinku, křídly, voskové pastely, akvarel, linoryt, kvaš, temperové barvy až po kombinované techniky, vzácně i olej. Malovali jsme na různé druhy papíru, dřevo i na sklo. Kunínskou cihlářskou směs jsme využívali k modelování. Tepáním jsme opracovávali odstřížky měděného a mosazného plechu.

Pracovali jsme v různých prostředích. Častým tématem práce v interiéru bylo zátiší sestavené z nejroztodivnějších předmětů, které na svých toulkách přírodou pan malíř objevoval. Někdy v něm byl zakomponován i prastarý klobouk zvaný cylindr. Snad každý Martinákův žák si ho vyzkoušel a ve starodávném zrcadle porovnával sen s realitou.

Za příznivého počasí jsme se zabývali krajinou. Tady jsme oceňovali důraz, který pan malíř kladl na detail, ostatně krajina byla, jsem přesvědčen, jeho srdeční záležitostí. Rád jsem se inspiroval jeho obrazy, vnímal dynamickou až dramatickou atmosféru a nasával energii, kterou jsou nabitý a kterou vyzařují.

Mnohdy jsme zpracovávali svou představu volnou tvorbou, případně podle konkrétního námětu. V kontextu s rozšiřující se škálou používaných výrazových prostředků, vzdalovali jsme se konvencím uplatňovaným v základních školách. Někdy to vyžadovalo vpravdě diplomatický zásah pana malíře, aby byl náš tvůrčí styl tolerován anebo lépe, akceptován.

Po čase jsme se setkali na železniční stanici ve Studénce. On někoho očekával a já měl stejným rychlíkem odcestovat. V té době už jsem měl za sebou střední školu i „vejšku“. Obě to byly školy výsostně technického zaměření. Právě jsem nastupoval do praxe. Probírali jsme spolu, co dělám a jak se v mé práci uplatňuje výtvarné zaměření. Byl přesvědčen, že je jen otázkou času a podmínek, kdy člověk získané schopnosti a zkušenosti správně zúročí, ale musí to především sám chtít.

Skutečně mnohokrát mi v životě pomohly a využívám je podnes. Mnohdy si v pracovním zápalu vzpomenu na jeho přesný odhad a dobře míněné rady. Jednou když přes rameno sledoval mou práci pronesl: „Člověče, pěkné je to. Má to myšlenku, má to švih, barvu i atmosféru. Jen to, co považuješ za důležité, musíš tak trochu vypíchnout. Víš?“

A tak si říkám co bych vlastně těmito řádky chtěl „vypíchnout“? Nejspíše to, že jsem rád a že jsem hrdý, že jsem se mohl učit malovat právě pod vedením pana akademického malíře Vlastimila Martináka. Že mi mnohé dal, že jsem mu za to vděčný a že na něj budu vždy rád vzpomínat.

Soudím, že je zcela vyjimečné, když výtvarník svým rozsáhlým dílem oslaví jeden v přítomnosti možná trochu neprávem opomíjený region a současně tam zanechá i tak velké množství svých žáků.

Jsem přesvědčen, že na takovouto osobnost může být Studénka právem hrdá a že ji může závidět kterákoliv obec nebo město.

František Rusek
leden 2012

Žáci LŠU ve Studénce s Vlastimilem Martinákem před zámkem 30. června 1971.